

Dan groeit alles uit z'n kracht.

En... er volgt malaise en slapt.

Maar er is nog een andere reden.

In menig bedrijf doet zich op zeer pijnlijke wijze de invloed gelden van de concurrentie, die het buitenland ons aandoet, want, dank zij vooral de valuta, kan het buitenland tal van artikelen tegen veel en veel lagere prijzen leveren. Het weekblad „Patrimonium“ bevatte de vorige week dienaangaande enkele gegevens, die het ontleend had aan „De Nederlandsche Nijverheid“, en die ik hier overneem, omdat ze bijzonder interessant zijn, en... wellicht menig lezer van ons blad „Patrimonium“ niet ontvangt.

Het desbetreffend staatje luidt als volgt:

„In de steenindustrie en aanverwante takken ondervindt men zeer sterk de gevolgen van buitenlandse concurrentie. Kalkzandsteen wordt door Duitsland geleverd ad 300 Mk. of plm. f16 à 18, hetgeen met de vracht op levering tegen ongeveer f28 à f30 neerkomt, of $\frac{2}{3}$ van den Nederlandschen prijs. Belgische steen worden evenzeer tegen lager prijs aangevoerd dan Nederlandsche. Hetzelfde is het geval ten aanzien van dakpannen, gresbuizen enz. De uitvoer staat in verband daarmee natuurlijk vrijwel geheel stop, ook die naar Noord-Frankrijk. In dit verband is vermeldenswaard dat per 10.000 K.G. gresbuizen plm. 5000 K.G. kolen worden verbruikt; per 10.000 K.G. dakpannen 2800 à 3600 K.G. in Duitsland ad 250 Mk. per ton, in Nederland ad f55.40.

De loodwitindustrie ondergaat niet minder sterk de gevolgen eener concurrentie, die met een prijs van f55.— per 100 K.G. netto contant franco Nederlandsche havens elke transactie voor Nederlandsche belangen onmogelijk maakt. De Duitse industrie betaalt per uur plm. 30 ct. aan haar arbeiders, de Nederlandsche 75—80—90 ct.

De Sigarenindustrie ondervindt in hooge mate den invloed van de daling van het verbruik. Duitsland voert sigaren in ad f75 per mille, waarvoor 40 Mk. loon wordt betaald. Voor de sigarenindustrie gelden overeenkomstige bezwaren.

Over de leder- en schoenindustrie hebben wij eenigen tijd geleden een ander mededeeld. In den laatste tijd is de positie in zoverre veranderd, dat thans ook een sterke invoer uit Tsjecho-Slowakije is opgetreden. De detailprijzen zijn lager dan de Nederlandsche kostprijs. Duitse fabrieken exporteerden naar Nederland tegen prijzen variërend van 160—175 Mk. per paar.

Het loon van een looiersgezel in Duitsland bedraagt per uur 7 Mk. (60 ct. in Nederland).

Wat de Glasindustrie betreft wordt de positie gekarakteriseerd door het feit, dat Oostenrijk en Duitsland 10 en 13 cent per flesch kunnen leveren (Nederland 18 ct.).

Uit de machine-industrie dit voorbeeld: de levering van een ijzeren bekapping eener in aanbouw zijnde fabriek werd gegund aan een Duitse firma ad 32 ct. per K.G., een prijs, die lager is dan de kosten van het materiaal in Nederland.

In de hoedenijverheid heerscht groote malaise tengevolge van de concurrentie der Duitse industrie. De loonen bedragen in Duitsland 300 mark per week, tegen f35.— in Nederland. Nederlandsche orders zijn eenvoudig geannuleerd toen Duitsland aan de markt kwam.

In de chemische industrie betaalt men

thans ongeveer (rekening houdend met het koersverschil) twee maal zoo hooge loonen in Nederland als in België, en ongeveer drie maal zoo hooge loonen als in Duitsland. Het hooghouden van de grondstofprijzen door Duitsland en Engeland is vooral oorzaak van vele moeilijkheden: die voor waterglas bedragen thans bijvoorbeeld f21.—, terwijl men in Duitsland tegen ongeveer dezen prijs het afgewerkt product levert. Engeland levert soda tegen f25.—, die daar te lande voor omstreeks f10.— van de hand gaat.

De mosterdnijverheid verliest in Nederland steeds meer terrein door de Duitse concurrentie, die 40 pCt. beneden den Nederlandschen prijs levert.

De grondstoffen voor de zeepindustrie worden, voor zover zij door Duitsland en Oostenrijk geleverd worden, hoog in prijs gehouden. Gevolg van deze omstandigheden en van het verschil in arbeidsloon is, dat hier te lande uit Oostenrijk zeep wordt aangeboden tegen een prijs van f130 en f140, die aan zelfkosten hier te lande f225 zou komen.

De vermicellieindustrie ondervindt scherpe concurrentie, speciaal door België: de prijs van f65.50 à f66.— per 100 K.G., waartegen Belgische fabrikanten leveren, blijft beneden de fabricagekosten in Nederland.

Vele takken der textielnijverheid verkeren in zoodanigen toestand dat ongeveer nergens meer dan 35 uur gewerkt wordt. De confectiefabrikanten ondervinden minder last van de buitenlandse concurrentie.

De redacteur van „Patrimonium“ voegt hieraan toe, dat hij deze gegevens niet kan controleeren, en die bekentenis maak ik graag tot de mijne, maar ik vertrouw dat de „Nederlandsche Nijverheid“ voor haar mededeelingen voldoende gronden heeft, en daarom durf ik ze hier ook overnemen.

Uit deze gegevens zal ook duidelijk wezen, dat de malaise, die door deze concurrentie is ontstaan, niet een donderbui van een enkel uurte is, maar dat wij gekomen zijn aan die periode van algemeene crisis, die door onze groote economie, en in het algemeen door hen, die het wereldleven kennen, reeds lang tevoren geprofeteerd is.

Het is in der waarheid een donker jaargeinde. Wat zal 1921 ons brengen?

Zijn er wegen, waarin de malaise kan bestreden worden?

Hier ligt zeer zeker een roeping voor de regering, die zich te beraden heeft, wat zij tegen de buitenlandse concurrentie moet en kan doen, doch het is zoo moeilijk precies den rechten weg te wijzen. Ieder huilt om een voorstel te doen. Prijsdaling kan, zegt men, de producent en winkelstand onmogelijk lijd. Loonsvermindering gaat even moeilijk, omdat „in de stijging der loonen eerder een tekort is ingehaald, dan dat de loonstandaard gelijken tred hield met den levensstandaard“, en zoo weet men niet, hoe en door wien het verlossend woord moet gesproken worden.

Het is ook niet gemakkelijk.

Toch zullen offers moeten gebracht worden. Ter eener zijde, waar de winstmarges, die in de laatste jaren bepaald konden worden, moeten losgelaten, en aan den anderen kant, waar men aan een loondaling in veel gevallen niet zal kunnen ontkomen.

En dan alle krachten ingespannen!

onmetelijk terrein van mogelijke experimenten, dat eene voortdurende arbeidsverdeling noodzakelijk werd en ieder onderzoeker in het kennis nemen van de geconstateerde feiten reeds schier een levenstaak vond.

Op het terrein van de biologie, de leer van het leven, kwam hierbij nog een zeer belangrijk verschijnsel, dat in de laatste decennieën toenemend, thans tot een kritische toestand in deze wetenschap heeft gevoerd. Niet alleen is het aantal feiten tot een onzagwekkende massa aangegroeid, maar bovendien begint elke leidende gedachte omtrent de levensverschijnselen meer en meer te ontbreken, terwijl de heerschende principes onduidelijk bleken te zijn. De terugvoering der levensverschijnselen tot natuur en scheikundige processen scheen in de orgaanphysiologie met enig succes be kroond, van het leven der organismen bleek alleen datgene mechanisch verstaanbaar, wat niet of niet meer een levensuiting was.

Bouw en functie, ontstaan en vergaan van plant en dier schenen door het genie van Darwin tot eene natuurlijke verklaring te zijn gebracht. Maar ook deze zoo eenvoudig schijnende ordening der feiten heeft tot eene teleurstelling geleid en wij staan zooals von Uexküll opmerkt, aan den vooravond van een wetenschappelijk bankroet, waarvan de gevolgen nog niet te overzien zijn. Het Darwinisme is uit de rij der wetenschappelijke theoriën te schrappen. Toch zullen bij het groote publiek de dogma's van deze, tot een soort religie aangegroeide leer nog jarenlang voor klinkende munt opgenomen worden.

Wij zullen naar een geheel nieuwe oriëntering moeten zoeken in de wetenschap van het leven, naar een harmonischen verklaring grond voor het enorme feitenmateriaal. Deze groote nieuwe openbarende en vruchtbare gedachte zal moeten komen. Wat is het wezenlijke van het leven, wat is de geest in de raderen, het onzienlijke in het zienlijke, de geheime krachten, die elk organisme

Alle zeilen bijgezet!

Er zal hard, hard geworsteld moeten worden om het hoofd boven water te houden, maar wie zijn vertrouwen op God stelt, is voor de worsteling en voor de ontplooiing van al de energie niet bevreesd. En misschien gaat het dan door de diepte.

Zou het zoo verkeerd zijn?

Zou het geestelijke schade wezen, wanneer veel oorlogswinst weer versmolt? Ik geloof het niet. God werkt in deze crisis niet tevergeefs, en... bij Hem zijn ook uitkomsten in alle, alle levensmoeten.

In Zijn hand leggen wij onze hand.

Wie zal ons het goede doen zien?

Verhef Gij over ons Uw aanschijn, o Heere!

DIJK.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Geestelijke nood in de Centrale landen.

Met groote voldoening zien wij terug op de milde gaven, die ons naar aanleiding van onze lezingen „Nacht en Licht, Ervaringen in Berlijn“ werden ter hand gesteld. (ongeveer 40.000 Mark). De nood van vele broeders en zusters in Duitsland is daardoor eenigszins verlicht. De arbeiders en arbeidsters in de Berlijnsche Stadszending, die volgens het oordeel van eenen ongeloofige „niet slapen kunnen van den honger“ mochten uit de bijeengebrachte som eene milde kersgave ontvangen. Zij kunnen zich nu ten minste het allernoodzakelijkste aanschaffen. Daarvan getuigen hunne dankbare brieven.

Nu bereikte ons echter een noodkreet uit Breslau. Breslau is de hoofdstad van Silezië en is eene belangrijke fabrieksstad, bijna zoo groot als Amsterdam. Er is daar ontzettend veel te doen.

De leider van den arbeid, Pastor Schützler, Holteistrasse 6—8, Breslau, zond ons een schrijven en tevens een overzicht van den arbeid, waaruit blijkt hoe dringend de nood is. Wij dringen er bij de geachte lezers van dit hieronder afgedrukte schrijven en artikel op aan, dat zij hierbij denken aan „Hem, Die arm is geworden, daar Hij rijk was“, gelijk het Kerstfeest ons herinnert.

Gaven worden gaarne ingewacht bij Dr. B. Wielenga, 2e Const. Huygensstraat 46, Amsterdam.

N. B.

Afschrift Brief Pastor Schützler.

Breslau, Holteistrasse 6—8.

Aan den WelEerw. Heer Dr. Wielenga
Amsterdam.

Aangemoedigd door Lic. Füllkrug wend ik mij tot u met het vriendelijk verzoek, om aan onzen grooten nood welwillend uwe aandacht te wijden. Eigenlijk moest ik hiertoe een welomschreven aanvraag bij u indienen, hooggeachte ambtgenoot, maar misschien is het voldoende, indien u zoo goed wilt zijn van het artikel kennis te nemen, dat ik op aansporing van Lic. Füllkrug heb geschreven voor de Nederlandsche Pers. Natuurlijk was er nog veel meer over onzen arbeid te zeggen, maar ik moest het in een beknopt overzicht samenvatten. Tevens veroorloof ik mij bij dit schrijven eenige gedrukte stukken in te sluiten, die u misschien ook wilt inzien.

doet groeien en bloeien naar zijnen aard? Wie dit geheim zal pogen te ontsluiten, zal voor alles gegrepen moeten zijn door het wonder van het leven. Drang tot wetenschap is de verwondering, leerde reeds Plato. En verwonderd zal de mensch zijn, die met ontroering het leven beschouwt, dat hem elken dag in plant en dier in schier oneindige weelde van vormen omringt; verwonderd over het ontkiemen van het zaad, dat hij zaait, over het ontkiemen der bloemen, over den zang der vogels, over het nietig insect. Verwonderd zal de mensch zijn, die zich bewust is ook zelf dat leven te dragen, welks verklaring hij zoekt.

Het leven in de natuur vertoont vele verschijnselen, die den waarnemer zulk een aangrijpende verwondering kunnen schenken, dat hem het levensraadsel geen rust meer laat en wie weet of dit niet juist den ongeschoolde in zijne onbevangenheid eene primaire directe visie geeft, die voor de officiële wetenschap en voor het geluk der menschheid van de grootste betekenis kan zijn. Een blik op de historie leert immers, dat uit het nadenken van de levensverschijnselen niet alleen alle wijsgeeren hunne argumenten hebben geput, maar tevens dat elke wereldbeschouwing steeds ten sterkste bekrachtigd of bestreden werd door de interpretatie der feiten uit de levende natuur. Zowel de leer van Aristoteles als die van Leibnitz vond steun in de waarneming der bonte verscheidenheid en der eigen spontane werkdadigheid der organismen.

Het oude materialisme dankte haar laatste op-levens aan de physiologische onderzoekingen des nieuweren tijds, onder meer aan die der hersenfuncties. Maar juist deze zelfde verschijnselen op andere wijze tot een kunstvolle eenheid versmolten, zijn ook de empirische grondslag voor een ander uiterste, de wereldbeschouwing van het psychisch monisme.

F. J. J. B.

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.¹⁾

De taak der Natuurwetenschap.

I.

Er was een tijd, toen de wetenschap der natuur voor hare weinige beoefenaars de innerlijk-ontroerende waarde bezat van eene levende en levenwekkende macht, die een algeheele overgave van den geheelen mensch verlangde, zoo volledig, zoo volkomen, zoo van ganser ziele, als alleen evenaard wordt door de overgave van den kunstenaar aan zijne muze en overtroffen door het zich verliezen van den geloovige in zijnen God.

Er was een tijd, toen eene wetenschappelijke waarheid niet eene dwaling van het heden werd genoemd, maar een meerder kennen van het wezen der dingen werd geacht, van het onzichtbare in het zichtbare, van het onveranderlijke in het veranderlijke, van het eeuwige in het tijdelijke. Alleen een dergelijke overtuiging kon den onderzoeker den bezielenden jver geven en hem een sober leven aan zijn studie gewijd doen verkiezen boven de weelde, die zijn verstandelijke gaven hem in handel of nijverheid konden geven.

Ook in later tijd, ook thans is de voortgang aan dergelijke persoonlijkheden gebonden, die even zeldzaam zijn als weleer, moge ook het aantal hoogeschoolen en de daaraan verbonden en door hen gevormde geleerden in nog zulk een groote getale zijn toegenomen. Het schijnt zelfs of naarmate dit aantal toeneemt de denkers zeldzamer worden, die zich geroepen gevoelen een „künstlerische Auseinandersetzung der Tatsachen“ te scheppen. Ten deele is dit verschijnsel zeer verklaarbaar. De verbijsterende ontwikkeling, vooral in technischen zin van de natuurwetenschap in de tweede helft der vorige eeuw opende zulk een

¹⁾ Bewerkt naar het eerste hoofdstuk van een boek „De Wijheid der mieren“, dat D. V. binnenkort zal verschijnen.